

mini przewodnik

free

7 atrakcji turystycznych
+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Wilno - Cmentarz na Rossie

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Wilno

Cmentarz na Rossie

Obok Cmentarza Łyczakowskiego we Lwowie, na Powązkach w Warszawie, Rakowieckiego w Krakowie, Cmentarz na Rossie jest jedną z najważniejszych nekropolii pamięci narodowej Polaków. Źródła datują założenia cmentarza na 6 maja 1801 r., kiedy magistrat Wilna wyznaczył na potrzeby pochówków przy parafialnym kościele Wniebowstąpienia Pańskiego około 3,5 ha.

Teren ten to były wtedy dalekie miejskie peryferia. Dzielnica nazywała się Rossa. Prawdopodobnie, w tym samym miejscu, jeszcze w połowie XVIII w. chowano zmarłych na zarazę, samobójców i żołnierzy. Położony na uboczu miasta, przy drodze z Popławów do Rybiszek cmentarz początkowo pozostawał pod opieką księży misjonarzy. W 1820 r. został otoczony murowanym ogrodzeniem.

Po zlikwidowaniu parafii Wniebowstąpienia Pańskiego cmentarz przeszedł w 1844 r. pod opiekę kościoła św. Jana. Mniej więcej w tym samym czasie, ks. Józef Bogdanowicz oraz prof. Uniwersytetu Wileńskiego Jan Waszkiewicz wybudowali na cmentarzu kaplicę w stylu neogotyckim. Później dr. Hilary Raduszkiewicz wybudował przy kaplicy oratorium z dzwonnica oraz grobowiec dla siebie. Obok kaplicy, z dwóch jej stron znajdowały się wielokondygnacyjne kolumbaria czyli katakumby lub inaczej pieczary. Podobne zachowały się do dziś na Cmentarzu Bernardyńskim na Zarzeczcu. Na Rossie zostały zburzone pod koniec lat 30. ubiegłego stulecia, zaś ich resztki zburzono po wojnie na początku lat 50.

Obok głównej bramy cmentarza, po lewej stronie znajduje się kwatery żołnierzy. Niewielki cmentarzyk wojskowy zaprojektował prof. Wojciech Jastrzębski. Z tego miejsca turyści zazwyczaj rozpoczynają zwiedzanie wileńskiej nekropolii. Są tu pochowani polscy żołnierze polegli w walkach o Wilno w latach 1919–1920 i 1939 r. oraz podczas operacji „Ostra Brama” w lipcu 1944 r. przeprowadzonej w ramach ogólnokrajowej operacji AK „Burza”.

Głównym jednak akcentem kwatery jest mauzoleum Marszałka Piłsudskiego. Pośród grobów wojskowych przy murze cmentarnym znajduje się wzniesienie z ogromnym nagrobnym głazem. Na kamieniu nie ma ani imienia, ani nazwiska, żadnych dat. Pod płytą z czarnego wołyńskiego granitu spoczywa Maria z Billewiczów Piłsudska (zm. 1884) i serce jej syna. Złożone w srebrnej urnie 12 maja 1936 r., w pierwszą rocznicę śmierci Marszałka, podczas uroczystej ceremonii z udziałem prezydenta Ignacego Mościckiego. Od tego czasu przy mauzoleum Marszałka zawsze stała warta

honorowa. Po zajęciu Wilna przez Rosjan doszło tu do wymiany ognia, o czym świadczą ślady karabinowych kul na płycie Mauzoleum. Rosjanie wtedy po prostu zamordowali trzech żołnierzy z ostatniej zmiany warty. Na cmentarzu znajduje się również grób brata Marszałka, Adama Piłsudskiego (1895–1935), prezydenta Wilna, a na krótko przed śmiercią senatora RP.

Do kwatery żołnierzy AK i Mauzoleum Marszałka prowadzi brama z kapliczką stylizowaną na kaplicę Matki Boskiej Ostrobramskiej. Po wojnie, w okresie radzieckim cmentarz podupadał w ruinę. Co więcej, był nawet celowo dewastowany. W owym czasie zostało zniszczonych lub uszkodzonych wiele nagrobków. „Wandale” rozbijali fotografie na grobach zmarłych, utracali krzyże. Lecz prawdziwe zagrożenie zawisło nad nekropolią w połowie lat 80. ubiegłego stulecia, kiedy pojawiły się plany budowy obwodnicy przez terytorium cmentarza. Realizacja tych planów groziła całkowitą zagładą jednego z najstarszych w Europie cmentarzy. Tylko dzięki ostrym protestom społeczności polskiej oraz litewskiej, jak też wstawiennictwem ówczesnego Czerwonego Sztandaru (polskojęzycznej gazety, dziś Kurier Wileński) władze komunistyczne zrezygnowały z planów zaasfaltowania nekropolii na Rossie.

Cmentarz na Rossie leży na bliskich obrzeżach starego miasta. Od północy jest oddzielony od miasta torami kolejowymi, od zachodu Rasu gatve (ul. Rossa) i wysokimi wzgórzami dzielnicy Lipówka (Liepkalnio). Od wschodu cmentarz jest podzielony Sukileliu gatve (ul. Listopadowa) na dwie części: Starą oraz Nową Rosse, która graniczy z niezwykle malowniczym Parkiem Regionalnym w Kolonii Wileńskiej.

54°40'09"N 25°18'15"E | na mapie:A

Wilno

Aušros Vartai - Ostra Brama

Dokładnie nie wiadomo od kiedy i dlaczego nazwaną tak

jedną z 9 bram miejskich Wilna. Początkowo zwana Miednicką (wiodła bowiem na szlak do Miednik Królewskich), brama została wybudowana z pozostałymi prawdopodobnie przed 1522 r. W 1503 roku bowiem miasto otrzymało przywilej wybudowania murów miejskich. Pierwsza wzmianka o tej właśnie bramie pochodzi już z 1514 roku. Z kolei wiadomo też, że już w 1522 roku całe miasto było opasane murem obronnym.

Ostra Brama, to jedyna zachowana z owych dziewięciu bram w murach obronnych Wilna. Pierwsza wzmianka o Ostrej Bramie pochodzi z kolei z 1594 roku. Nazwa ta prawdopodobnie pochodzi od dzielnicy zwanej Ostrym Końcem. Litewska historiografia wywodzi jednak polską nazwę bramy od litewskiego słowa „ostras” (ostrza).

Rzekomo, początkowo bramę zaczęto nazywać Oszmiańską, gdyż prowadziła również w kierunku Oszmian (Ałłi - lit) za Miednikami Królewskimi i dalej do Mińska, co potem przetłumaczono na polski i łaciński dosłownie – Ostra Brama. Z kolei w ogóle nie ma źródeł, dlaczego litewska nazwa bramy pochodzi od „ostras”, czy „švitu”. Niektórzy historycy litewscy twierdzą, że to późniejsze skojarzenie Matki Boskiej Ostrobramskiej z symbolem „gwiazdy zarannej”. W każdym bądź razie, późniejsze skojarzenia Ostrej Bramy dotyczą prawie wyłącznie sanktuarium maryjnego, które znajduje się w kaplicy nad bramą.

Brama od zewnątrz przedstawia wysoki, masywny,

czworoboczny obiekt, który zamyka attyka, przykrywająca dach pogrążony, typowy dla budowli obronnych XV – XVI w. Attykę zdobią motywy architektoniczne oraz figury dwóch gryfów trzymających tarczę z godłem białej Pogoni na czerwonym tle. Od strony miasta, brama w niczym prawie nie przypomina swego obronnego charakteru.

Znajduje się tu kaplica Matki Boskiej Ostrobramskiej ze słynnym obrazem. Średniowiecznym zwyczajem zawieszono go wprost na murze. Obraz jest datowany na lata 1550–1650 i nosi wyraźne cechy malarstwa ziem wschodnich Rzeczypospolitej. Namalowany został temperą na dębowej desce o wymiarach 163 x 200 cm, z podkładem kredowym. Obraz przedstawia Madonnę bez Dzieciątka, z głową pochyloną nieco w prawo i rękami złożonymi na piersiach do modlitwy. Kaplica wewnątrz bramy jest sklepiona trzema łukami. Od strony miasta zamknięta trzema dużymi przeszklonymi oknami i ozdobiona żelazną balustradą. Do kapliczki prowadzą schody przy bocznym wejściu do kościoła św. Teresy.

Sama kapliczka, jak na sanktuarium jest mała i może pomieścić jednorazowo najwyżej kilkudziesięciu wiernych. Niemniej są tu odprawiane nabożeństwa. Dla większych rzeszy wiernych nabożeństwa są odprawiane z kaplicy przez rozsunięte okna, co wprawia w niesamowite wzruszenie setki pielgrzymów modlących się wprost na bruku ulicznym. Na ścianie z lewa pod kaplicą jest umieszczona tablica pamiątkowa po wizycie Jana Pawła II, który również modlił się przed świętym obrazem podczas swojej pielgrzymki na Litwę.

Sanktuarium zawiera mnóstwo symboli i znaków wdzięczności. Liczbę wystawionych tu srebrnych wotów, złożonych przez wiernych w darze za otrzymane łaski, szacuje się w przybliżeniu na ponad 8 tys. Warta uwagi jest srebrna plakietka na prawym filarze z napisem: „Dzięki Ci Matko za Wilno”. Jest to dar Marszałka Piłsudskiego. Od zewnątrz kaplicę zdobi na tympanonie znak Opatrzności Bożej, nad nim niewielka sygnatura zwieńczona krzyżem oraz napis po łacinie: „Mater Misericordiae, sub Tuum Praesidium confugimus”. Zamieniono go w 1864 r. oraz powtórnie po II wojnie światowej z polskiego „Matko Miłosierdzia, pod Twoją Obronę uciekamy się”.

Kult Matki Boskiej Ostrobramskiej liczy ponad 300 lat tradycji, a od połowy XIX w. stał się częścią ruchu niepodległościowego. W okresie zaborów oraz walk powstańczych kaplica z obrazem Madonny była miejscem manifestacji patriotycznych. Kaplica mieści się u wejścia na Stare Miasto, od strony południowej, przy Aušros Vartu gatve 12 (ul. Ostrobramska). Dlatego wielu turystów właśnie stąd zaczyna poznanie Wilna. Przed Bramą tuż po prawej oraz nieco dalej po lewej stronie są parkingi, dlatego można tu pozostawić samochód oraz udać się na pieszą wędrowkę po Starym Mieście. Z dworca można tu dojechać w ciągu kilka minut jadąc wzdłuż torów Geležinkelio gatve (ul. Kolejowa) i skręcając na światłach w lewo wprost w kierunku Ostrej Bramy.

54°40'27"N 25°17'22"E | na mapie: B

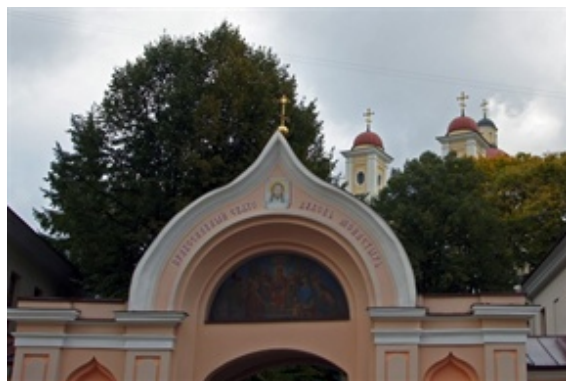
Wilno Šv. Dvasios cerkve - cerkiew Ducha Świętego

To jedna z dwóch zabytkowych świątyń prawosławnych mieszczących się przy Aušros Vartu gatve (ul. Ostrobramska). Cerkiew Ducha Świętego została wzniesiona w XVII wieku na mocy decyzji króla Zygmunta III Wazy. Świątynia była kilkakrotnie rozbudowywana. Obecny jej wygląd zawdzięczamy ostatniej renowacji z lat 1749–1753.

Cerkiew jest bardzo ważnym ośrodkiem prawosławia na Litwie. W jej podziemiach pochowane były szczątki chrześcijańskich męczenników: dworzan Antoniusza, Jana i Eustachego. Postradali oni życie rzekomo z rąk Księcia Olgierda w 1347 roku za przejście na prawosławie. Podobizny męczenników widnieją na fresku przy głównym wejściu.

Cerkiew jest także ciekawym obiektem pod względem swej architektury, a przede wszystkim z racji bogatej ornamentyki stiukowej. W cerkwi znajduje się potrójny rokokowy ikonostas. Bazylikowe wnętrze, pełne bogatej ornamentyki, z trzema nawami, urządzone jest na planie krzyża łacińskiego. Cerkiew ma dwie zakrystie i kruchtę. Obok stoi dzwonnica z 1638 r. oraz dwa czynne klasztory prawosławne: męski oraz żeński.

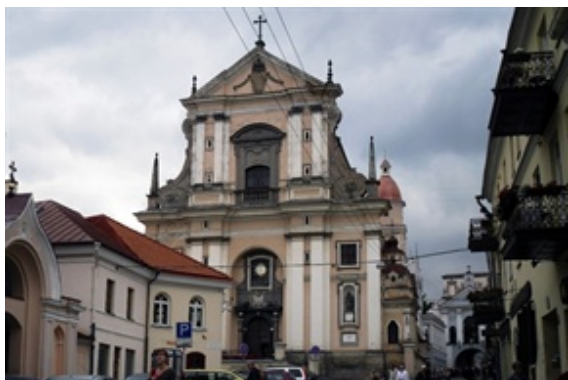
54°40'32"N 25°17'27"E | na mapie: C

Wilno Kościół św. Teresy (1635-1650).

Kościół św. Teresy (v. Tereses bažnyčia) w Wilnie został zbudowany przez fundację podskarbiego wielkiego litewskiego Stefana Paca w latach 1635-1650. Połączony z Ostrą Bramą, dlatego często nazywany jest "ostrobramskim". Kościół został oddany zakonowi karmelitów. Wystrój wnętrza rokokowy, z freskami z życia św. Teresy namalowanymi na sklepieniu.

54°40'31"N 25°17'23"E | na mapie:D

Wilno

Šv. Trejbes cerkve - cerkiew Trójcy Świętej

Cerkiew na tle panoramy miasta wyróżniają zielone kopuły. Świątynia została wzniesiona z inicjatywy Konstantego Ostrońskiego na pamiątkę zwycięstwa nad wojskami moskiewskimi pod Orszą w 1514 r. Zygmunt III Waza przekazał ją na potrzeby unickiego (greckokatolickiego) zakonu bazylianów.

Po pożarze w połowie XVIII w. dokonano przebudowy pod kierownictwem Jana Krzysztofa Glaubitza. Dziś cerkiew ma trzy równej wysokości nawy oraz trzy półkoliste absydy i dwie lekkie wieżyczki. Wnętrze świątyni jest rokokowe. Cerkiew odgradza od ulicy Ostrobramskiej, zabytkowa brama wejściowa - Wrota Bazylikańskie. Po kasacie zakonu bazylianów w 1827 r. cerkiew przejęli prawosławni. Zaś na pierwszym piętrze w lewym skrzydle zabudowań klasztornych urządzono więzienie carskie.

Podczas procesu filaretów w latach 1823–1824 przebywał w nim Adam Mickiewicz, a kilkanaście lat później Szymon Konarski. To tu znajdowała się znana z Dziadów cела Konrada, zlokalizowana w latach 20. przez profesora Juliusza Kłosa. W okresie międzywojennym część klasztoru zajmowało Muzeum Białoruskie im. Janka Kupały. Dziś cerkiew wróciła do zakonu, który czyni starania na rzecz odbudowy świątyni. Auškaros Vartu gatve 7b (ul. Ostrobramska) w pobliżu ostrobramskiego kościoła św. Teresy.

54°40'34"N 25°17'19"E | na mapie:E

Wilno Ratusz

Ratusz, jak na budynek tego rodzaju przystało, stoi na Placu Ratuszowym (Rotuškarones aikšcaronte). Zajmuje jego południowo-zachodnią część u zbiegu ulic Niemieckiej, Rudnickiej i Wielkiej. Dziś pełni rolę reprezentacyjnej budowli miasta, gdzie odbywają się uroczystości, koncerty, konferencje, przyjęcia, w tym tradycyjny Bal Wiedeński.

Swój wygląd architektoniczny zawdzięcza znanemu architektowi Wawrzyńcowi Gucewiczowi, który pracował przy budowie Katedry Wileńskiej. Stąd być może niektóre podobieństwa dwóch budynków, dotyczące przede wszystkim fasady z portykiem wspartym na sześciu doryckich kolumnach. Prace nad obecnym budynkiem trwały w latach 1785–1799.

Projekt wileńskiego architekta znalazł aprobatę króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Przed ratuszem miał stanąć pomnik króla. Niestety wcześniej miał miejsce trzeci rozbiór Rzeczypospolitej i abdykacja króla Stasia. Od 1845 roku w budynku działał teatr. Tu między innymi odbyła się premiera Halki, Stanisława Moniuszki. Po powstaniu styczniowym teatr polski zastąpiony został rosyjskim.

Dziś Ratusz i Plac Ratuszowy są dopiero co po renowacji. Stanowią harmonijny kompleks otoczony kamieniczkami Starego Miasta, którego nieodzownym akcentem są uliczne kawiarenki otaczające Plac ze wszystkich stron. Na samym zaś placu, przed Ratuszem często odbywają się koncerty, w tym po raz pierwszy w 2008 roku koncert „Lata z Radiem”. Ponadto rokrocznie, we wrześniu tutaj odbywa się jarmark z okazji Dni Wilna.

54°40'42"N 25°17'13"E | na mapie:F

Wilno

Sobór Przczystej Bogurodzicy (Dievo Motinos Emimo i Dangu katedra)

Cerkiew pw. Przczystej Bogurodzicy to prawosławna cerkiew katedralna wybudowana w stylu gruzińskim. Pierwsza świątynia zbudowana w tym miejscu w 1346 roku spłonęła podczas insurekcji kościuszkowskiej. Obecna cerkiew powstała w 1868 r. według projektu Aleksandra Riazanowa i Nikołaja Czagina.

W jej wnętrzu znajdują się tablice pamiątkowe żołnierzy rosyjskich poległych w powstaniu styczniowym, a także grób Heleny Moskiewskiej, żony króla polskiego i wielkiego księcia litewskiego Aleksandra Jagiellończyka. Cerkiew mieści się przy ulicy Maironio.

54°40'52"N 25°17'33"E | na mapie:G

Wilno

Cerkiew św. Mikołaja (Vilniaus Šv. Nikolajaus Stebukladario palaiku Pernešimo cerkve)

Cerkiew św. Mikołaja w Wilnie (pełna nazwa: Cerkiew Przeniesienia Relikwii św. Mikołaja Cudotwórcy), została zbudowana w roku 1514 przez wielkiego hetmana, księcia Konstantego Ostrońskiego. Wzniesiona w stylu gotyckim, w roku 1609 przekazana unitom. Zniszczona przez pożary, w XVIII wieku odbudowana w stylu rokokowym. W 1827 roku przekazana z powrotem duchowieństwu prawosławnemu. W 1865 roku przebudowana w stylu rosyjsko-bizantyjskim. Cerkiew znajduje się na Starym Mieście przy ulicy Didžioji.

54°40'47"N 25°17'19"E | na mapie:H

Wilno

Pacu rumai - Pałac Paców

Okazały budynek przy Didžioji gatve (ul. Wielka) pod nr 7, to dawny pałac rodu Paców. Obecny kształt budynku jest wynikiem przebudowy Domu Wojewody z przełomu XV i XVI w. Renowacji domu dokonano w 1675 r. z polecenia Michała Paca, sławnego fundatora kościoła św. Piotra i Pawła na Antokolu.

Od czasu przebudowy pałac stał się najwspanialszą magnacką rezydencją w Wilnie, co znalazło odbicie w popularnym powiedzonku: „wart Pac pałaca, a pałac Paca”. Na salonach Pałacu Paców bywali monarchowie Jan Sobieski (1688), Aleksander I czy Napoleon Bonaparte (1812) i inne znakomitości ówczesnego świata. A w 1822 r. odbywały się tu tajne posiedzenia filaretów.

Przebudowany przez Rosjan w połowie XIX w. na pomieszczenia biurowe, znacznie ucierpiał na swej niedgdyjszej świetności. Dziś w zabytkowym gmachu rezydują różne instytucje i firmy. Pałac Paców, obok rezydencji Chodkiewiczów i Ogińskich, Oskierków i Radziwiłłów, Sanguszków i Słuszków, Tyszkiewiczów oraz pałaców Namiestnikowskiego czy biskupiego w Werkach, jest jednym z ponad 20 zabytkowych pałaców w Wilnie wzniesionych przez rody polsko-litewskie.

Przy Šarūnų gatve (ul. Świętojańska) znajduje się inny pałac Paców, wzniesiony w stylu klasycystycznym. Ostatnio budynek ten odkupiły władze Polski na potrzeby placówek dyplomatycznych w Wilnie. W pałacu znajduje się Ambasada, Konsulat i Instytut Kultury Polskiej.

54°40'49"N 25°17'18"E | na mapie: I

Wilno

"Republika Zarzecze"

Zarzecze (lit. Užupis), to jedna z najstarszych dzielnic Wilna leżąca na prawym brzegu rzeki Wilejki. Miejsce to upodobali artyści, nazywane jest wileńskim Montmartrem lub Republiką Zarzecze. Jest tutaj wiele galerii i urokliwych kafejek. Dzielnicą posiada swoją Konstytucję, w której zawarte są prawa i zasady, którymi w życiu powinni kierować się jej mieszkańcy. Oto niektóre z nich: Człowiek ma prawo się mylić; Kot nie jest obowiązany kochać swego gospodarza, lecz w trudnej chwili powinien mu pomóc; Człowiek jest odpowiedzialny za swoją Wolność; Człowiek ma prawo być różnych narodowości. Dokument jest opatrzony następującym podpisem autorów: "Konstytucja została spisana przez dwóch obywateli Republiki Zarzecze: Tomasa „Jeffersona” Čepaitisa i Romasa „George Washingtona” Lileikisa, wczesnym wieczorem któregoś z dni 1997 roku."

Republikę proklamowano w 1997 roku, a Dzień Niepodległości obchodzony jest tam zawsze 1 kwietnia. W 2002 roku artyści Zarzecza ustawili na wysokiej (8,5 m) kolumnie rzeźbę Anioła Zarzecza (Užupio angelas), dłuta rzeźbiarza Romasa Vilčinskasa. Rzeźba symbolizuje związek nieba z ziemią. Republika Zarzecza posiada swego prezydenta, flagę, naznaczonego biskupa, dwie parafie, ambasadora w Moskwie i dwunastoosobową armię. W knajpce Zarzecze obraduje zarzeczański "rząd". Konstytucja wypisana jest na tablicach w kilku językach, także w po polsku. Na Zarzeczu przed pierwszą wojną światową mieszkali Konstanty Ildefons i Natalia Gałczyńska, tutaj urodziła się Kira Gałczyńska.

54°41'02"N 25°18'20"E | na mapie: J

Wilno

Piatnickajos cerkve - cerkiew św. Paraskiewy

Niewątpliwym rarytasem wśród zabytków wileńskiej starówki jest cerkiew św. Paraskiewy, nazywana także cerkwią Piatnicką. Znajduje się przy Didžioji gatve 2 (ul. Wielka). W okresie przedwojennym był to Rynek Rybny. Cerkiew zbudowano tu około 1345 roku dla prawosławnej żony księcia Olgierda. Świątynia ta była prawdopodobnie pierwszym murowanym budynkiem w Wilna.

W 1611 roku przekazano ją unitom i z biegiem czasu świątynia popadła w ruinę. Odnowiono ją dopiero w 1864 r. na rozkaz generał-gubernatora wileńskiego Michała Murawiewa (Wieszatiela). Dziś w cerkwi znajduje się galeria sztuki, ale też są czynione starania, by została przekazana wiernym. Architektura cerkwi, ani też jej wystrój wewnątrz niczym specjalnym nie wyróżnia się.

Według miejscowej legendy, w 1708 r. car ochrzcił w tej świątyni Murzyna o imieniu Hannibal, który był uważany za dziadka Aleksandra Puszkina. Hannibal był prawdopodobnie niewolnikiem tureckim i na Litwę trafił jako dar sułtana tureckiego dla Piotra I Wielkiego. Epizod ten potwierdza umieszczona na zewnątrz tablica z opisem wydarzeń sprzed wieków.

54°40'52"N 25°17'20"E | na mapie:K

Wilno

Šv. Onos bažnyčia - kościół św. Anny

Perła wileńskiej architektury sakralnej. Świątynia przy samej ulicy Maironio gatve wchodzi w skład całego kompleksu obejmującego kościół św. Michała oraz świątynię i klasztor Bernardynów. Kościół św. Anny, z charakterystycznym gotyckim wyglądem zaliczany jest do najcenniejszych zabytków Wilna.

Pierwsza wzmianka o nim pochodzi z 1501 roku. Była to murowana świątynia z drewnianymi stropami, którą w 1564 r. strawił pożar. Odbudowana została w 1585 roku z polecenia arcybiskupa lwowskiego Jana Dymitra Solikowskiego oraz przy finansowym wsparciu Radziwiłów. W następnych latach przeprowadzono szereg renowacji kościołka, lecz do dziś nie ma pewności, kto jest autorem architektury, na urok której mało kto pozostaje obojętny.

Przypuszczalnie jednym z architektów kościoła był Michał Enkinger, budowniczy m.in. murów obronnych w Gdańsku i kościoła Brygidek w Elblągu. Uroda kościoła zauroczyła nawet francuskiego Cesarza Napoleona I. Bonaparte miał tu powiedzieć, że gdyby mógł, to przeniósłby świątynię w swoich dłoniach do Paryża.

Zachodnią fasadę wieńczy trzy smukłe wieżyczki z koronkowymi krzyżami, wzniesione z 33 rodzajów profilowanych i wypalanych ze gliny cegieł. Niestety rozczarowuje wnętrze kościoła. Znajduje się tu 19-metrowa nawa oddzielona od prezbiterium ostrym gotyckim łukiem. Obraz dopełniają trzy barokowe ołtarze, które nieco kłócą się z gotyckim wykończeniem świątyni.

Przy kościele stoi czynna, aczkolwiek niedostępna dla turystów kaplica Schody Chrystusa (Scala Christi), zwane potocznie „Stopy”. Obok wzniesiona w 1874 roku gotycka dzwonnica. Tuż za dzwonnica, na skwerku przed sąsiednim kościołem Bernardynów znajduje się pomnik Adama Mickiewicza dłuta G. Jokubonisa (1984). Dla turystów z Polski trudnym może okazać się skojarzenie epitafium na pomniku z nazwiskiem wieszcz. Mimo zabiegów miejscowych Polaków i polskich placówek dyplomatycznych oraz przychylności wileńskich władz, autor dzieła kategorycznie odmówił umieszczenia na pomniku obok litewskiej wersji Adomas Mickevičius wersji polskiej Adam Mickiewicz.

54°40'59"N 25°17'35"E | na mapie:L

Wilno

Adomo Mickevičiaus Memorialinis butas muziejus - Muzeum Adama Mickiewicza

Nieopodal kościoła św. Anny, przy Bernardyńskiej 11, znajduje się Muzeum Adama Mickiewicza. Na początku XIX w. kamieniczka, w której dziś mieści się, należała do niejakiego Życkiego. W 1822 roku wynajmował tu mieszkanie (na parterze od strony dziedzińca) Adam Mickiewicz. To było miejsce gdzie powstawała „Grażyna”. W 1911 roku w tej samej kamienicy, będącej wówczas własnością znanego śpiewaka i wydawcy Jana Obsta, otwarte zostało muzeum poświęcone Mickiewiczowi.

W 1979 roku dokonano renowacji budynku, a od 1983 r. w trzech salkach znowu otwarto tu muzeum poety. Muzeum działa pod opieką Uniwersytetu Wileńskiego. Wśród eksponatów są między innymi rzeczy osobiste poety: krzesło przywiezione z Paryża, które przed wojną stało w celi Konrada przy klasztorze Bazylianów, oraz część sprzętów domowych z jego mieszkania w Kownie. W muzeum jest także księga rejestracyjna studentów z 1815 roku, w której pod nr. 93 wpisano nazwisko Mickiewicza. W jednym z pomieszczeń muzeum otworzono Salę Filomatów, gdzie są organizowane wieczory poetyckie oraz spotkania poetów z Polski i Litwy.

54°40'60"N 25°17'32"E | na mapie:M

Wilno

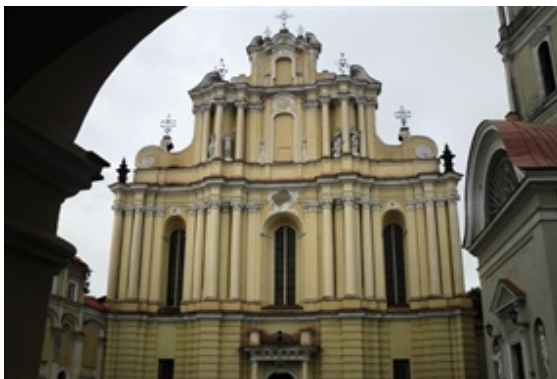
Šv. Jono Krikštytojo ir w. Jono Apaštalo ir Evagelisto Bažnyčia - Kościół św. Jana Chrzciciela, św. Jana Apostoła i Ewangelisty

To jedna z najstarszych i najpiękniejszych budowli sakralnych w Wilnie. Jego budowę rozpoczęto w 1387 roku, a zakończono w roku 1426. Początkowo kościół odpowiadał epoce, w której dominował styl gotycki, lecz stale przebudowywany do XIX w. nabrał charakteru barokowo-klasycystycznego.

Niewątpliwie jednym z najważniejszych architektonicznych elementów kościoła jest dzwonnica. Jej wolnostojąca bryła wznosi się na wysokość 86 metrów, przez co dzwonnica stała się charakterystycznym elementem wileńskiej starówki. Ozdobą kościoła jest barokowy ołtarz, na który składa się 10 mniejszych ołtarzy.

W kościele znajdują się pomniki poświęcone wybitnym Polakom – A. Mickiewiczowi, W. Syrokomli i S. Moniuszce. Moniuszko w czasie swego pobytu w Wilnie w 1840–1858 był tu organistą. W świątyni znajduje się też tablica upamiętniająca czyny T. Kościuszki. Adres: Jono gatve (ul. Świętojańska)12.

54°40'56"N 25°17'18"E | na mapie:N

Wilno

Dzielnica żydowska

Prawo do zamieszkania na terenie miasta Żydzi otrzymali w połowie XVI wieku. Podczas II wojny światowej na terenie dzielnicy żydowskiej znajdowało się getto. Był to obszar położony między ulicami Dominikańską, Wielką i Niemiecką. Obecnie pozostałości tej dzielnicy możemy zobaczyć przy ulicach Szklanej (Stiklių gatvė; g.), Żydowskiej (Žydų gatvė; g.), Gaona (Gaono g.), M. Antokolskio g., Zaulek Szwarcowy (Švarco g.), Mesinių gatvė; g. Są to małe kolorowe sklepiki i restauracyjki położone przy wąskich malowniczych uliczkach.

Do najlepiej zachowanych ulic dawnej dzielnicy żydowskiej należy Szklana (Stiklių gatvė; g.), przy której zachowało się kilka domów wzniesionych w okresie od XVI do XVIII w. Są to kamienice jedno i dwupiętrowe o bardzo ciekawych dziedzińcach. Warto zobaczyć zwłaszcza te pod nr. 6, 7, 8, 12 i 14. W domu nr 24 przy ul. Niemieckiej przyszedł na świat w 1827 r. znakomity krytyk literacki, esteta i historyk sztuki Julian Klaczko, przyjaciel Słowackiego. Stoi tu także popiersie Eliasza ben Salomona Zalmana zwanego Gaonem z Wilna, matematyka, rabina, wybitnego interpretatora Talmudu.

54°40'50"N 25°17'05"E | na mapie:0

Wilno

Vilniaus universitetas - Uniwersytet Wileński im. Stefana Batorego

Uniwersytet Wileński im. Stefana Batorego (Vilniaus universitetas) jest ostatnią nazwą, jaką wileńska wszechnica nosiła w okresie międzywojennym. W swojej kilkusetletniej historii wileńska uczelnia działała pod różnymi nazwami.

Zespół budynków uniwersytecki położony jest w sercu Starego Miasta między Pilies gatve (ul. Zamkowa), Šv. Jono gatve (ul. Świętojańska), Universiteto

gatve (ul. Uniwersytecka) i S. Skapo gatve (ul. Skopówka). Była to Szkoła Główna Litewska, Szkoła Główna Wileńska, Imperatorski Uniwersytet Wileński, który został zamknięty przez rząd carski po powstaniu styczniowym. Po przejęciu Wilna przez Polskę uczelnia została wskrzeszona i do 15 XII 1939 r. funkcjonowała właśnie jako Uniwersytet im. Stefana Batorego.

Uczelnia powstała w 1570 roku w Wilnie jako kolegium jezuickie, które 9 lat później (1 IV 1579) Stefan Batory przekształcił w uniwersytet. Po II wojnie światowej, od 1955 r. i do czasów odrodzenia niepodległej Litwy, wileńskiej uczelni narzucono patronat litewskiego działacza komunistycznego Vincasa Kapsukas-Mickevičiusa. Sławę i wpływy uniwersytet zyskał w pierwszej połowie XIX wieku.

Z uniwersytetem nierozzerwalnie jest związana działalność wybitnych profesorów i absolwentów, zasłużonych dla kultury polskiej, ale też litewskiej. Związani z nim byli książdz Skarga, Poczubut-Odlanicki, bracia Śniadeccy, Mickiewicz i Słowacki, litewscy działacze oświatowi Dowkont (Daukantas) i Staniewicz (Stanevičius) oraz wielu innych.

Budynki uniwersyteckie, to kolejna historia w dziejach uczelni. Rozległy kompleks zabudowań obejmuje sporą część wileńskiej starówki. Zabytkowe budowle, wznoszone w różnych okresach, stąd łączą w sobie kilka stylów architektonicznych charakterystycznych dla epoki XV-XIX wieków. Na terytorium uczelni znajduje się 12 dziedzińców, które otaczają uniwersyteckie gmachy. Dziedzińce nazwano imionami wybitnych osobistości związanych z dziejami uczelni. Jeśli zaczniemy zwiedzanie uczelni od ul. Świętojańskiej, od strony Pałacu Paców, gdzie mieszczą się polskie placówki dyplomatyczne, to trafimy na dziedziniec Wielki (Piotra Skargi) i kolejno na dziedziniec Macieja Sarbiewskiego, dziedziniec Szymona Dowkonta (F. Smuglewicza) i dziedziniec Arkadowy. Wejście przez bramę od ul. Zamkowej prowadzi na dziedziniec Wawrzyńca Gucewicza, dziedziniec Adama Mickiewicza, dziedziniec Szymona Staniewicza i dziedziniec Konstantego Szyrwidą. Zaś wchodząc od strony ul. Uniwersyteckiej trafimy na dziedziniec Mikołaja Daukszy, dziedziniec Biblioteczny (Centralny), dziedziniec Marcina Poczubuta (Obserwatorium) i dziedziniec Apteczny.

Wśród turystów z Polski największą ciekawość wywołują dziedzińce Wielki i Poczubuta. Dziedziniec Wielki jest otoczony z trzech stron barokową kolumnadą. Mieszczą się tu trzy freski ukazujące założyciela i późniejszego patrona Uczelni - Stefana Batorego oraz Piotra Skargę i jednego z braci Śniadeckich. Tuż obok w klasycystycznym budynku, obok wysokiej dzwonnicy i lewej części fasady kościoła św. Jana, urządzono z początkiem XIX w. Aulę Kolumnową, zaliczaną do najładniejszych sal w całym zespole uniwersyteckim.

Na dziedzińcu Poczobuta możemy podziwiać Obserwatorium Astronomiczne, udekorowane m.in. tablicą poświęconą Komisji Edukacji Narodowej. Wewnątrz mieści się klasycystyczna Biała Sala, w Bibliotece i sąsiednich budynkach zaś sale Lelewela i Sala Smuglewicza. Uniwersyteckie obserwatorium astronomiczne należy do najstarszych w Europie. Z wieży obserwatorium w 1865 roku po raz pierwszy na świecie rozpoczęło regularne fotografowanie zjawisk na Słońcu. Na dziedzińcu Sarbiewskiego uwagę zwraca budynek uniwersyteckiej księgarni Littera. Freski na sklepieniu przedstawiają najbardziej znanych wykładowców i studentów uczelni.

54°40'58"N 25°17'16"E | na mapie:P

Wilno

Šv. Dvasios bažnyčia - Kościół pw. Ducha Świętego

Kościół dominikański pw. Ducha Świętego jest jednym z najpopularniejszych wśród turystów z Polski, a wszystko z dwóch powodów. Po pierwsze, nabożeństwa w tej świątyni odbywają się wyłącznie po polsku, a po drugie, kościół ma bardzo ozdobne wnętrza, z licznymi freskami, rzeźbami, obrazami.

Do niedawna w nawie głównej znajdował się Ołtarz Miłosierdzia Bożego z obrazem „Jezu ufam Tobie”. Obraz namalowany został zgodnie z wizją siostry Faustyny Kowalskiej, która w 1931 roku miała wizję Pana Jezusa i podała dokładny jej opis. Przed kilku laty, decyzją litewskich władz kościelnych obraz ten został zabrany i przeniesiony kilka kroków dalej do świątyni Miłosierdzia Bożego.

Niemniej, kościół pod wezwaniem Ducha Świętego jest jednym z najpiękniejszych zabytków Wilna. Jego dzieje sięgają prawdopodobnie początków chrześcijaństwa na Litwie. Jak podają źródła, w swoim liście do papieża, w 1323 roku, książę Giedymin napisał, że Wilno ma dwa klasztory i kościoły katolickie: franciszkański i dominikański. Pierwszy drewniany kościół dominikański został

ufundowany prawdopodobnie przez Wielkiego Księcia Witolda i powstał w 1480 roku. Obecny kościół zbudowany w połowie XVIII w. jest wciśnięty między inne budynki przy ul. Dominikańskiej (Dominikonu gatve 6). W podziemiach kościoła odkryto zbiorowe groby pochodzące z początku XIX w. Prawdopodobnie są to ofiary zarazy albo też żołnierze napoleońscy.

54°40'51"N 25°17'01"E | na mapie:Q

Wilno

Senamiestis - Stare Miasto

Niewątpliwie głównym traktem Starego Miasta (Senamiestis) jest ciąg uliczek Zamkowej (Pilies gatve) przechodzącej w ulicę Wielką (Didžioji gatve) i kończącej się ulicą Ostrobramską (Aušros Vartu gatve).

Trakt ten uważany jest za historycznie najstarszy w Wilnie. Łączy on bowiem książęcą rezydencję, czyli Zamek Dolny (Žemutinė pilys obecnie Valdovų rūmai), z Plac Ratuszowym (Rotušės aikštė), na którym mieściła się siedziba władz miasta.

Tu stoją najstarsze, zabytkowe kamieniczki, które dziś mieszczą stylowe restauracje oraz bary, hotele, firmowe butik i sklepiki z pamiątkami. Pamiątki i różnego rodzaju souvenirów można też znaleźć na straganach, które ciągną się od ul. Zamkowej aż po Plac Ratuszowy.

54°40'51"N 25°16'60"E | na mapie:R

Wilno

Piliu parkas - Park Zamkowy

Inaczej Cielętnik, rozciąga się między T. Vrublevskio gatve (ul. T. Wróblewskiego), a Barbaros Radvilaite gatve (ul. Barbary Radziwiłłówny). Nazwę swą zawdzięcza zamkowi, gdyż został założony w okolicach dziś odbudowywanego Zamku Dolnego. Nazwa „Cielętnik” wywodzi się od rozciągających się tu kiedyś łąk, na których pasły się krowy.

Zamek został zburzony podczas wojny z Moskwą w drugiej połowie XVII wieku. W latach 1799–1803 ostatecznie rozebrano go z polecenia carskich władz. W latach siedemdziesiątych XIX wieku Rosjanie założyli tu skwer im. Aleksandra Puszkina. Ustawili tu też na specjalnym postumencie popiersie poety. Po wycofaniu się z miasta Rosjan po I wojnie światowej zniknęła też nazwa parku, a popiersie poety wywieziono do Rosji.

Po II wojnie światowej władze sowieckiej Litwy przywróciły nazwę Park im. A. Puszkina i ufundowali nowe popiersie poety, które wraz z nazwą zachowały się do 1991 roku, do czasu odzyskania przez kraj niepodległości. W tym też okresie parkowi przywrócono historyczną nazwę, a popiersie Puszkina przeniesiono tym razem do Muzeum Puszkina na Markusiach (Markučiai). Po odzyskaniu przez Litwę niepodległości rozpoczęła się odbudowa Zamku Dolnego tzw. Pałacu Władców (Valdovų rūmai).

Wracając do Parku Zamkowego, idąc w kierunku południowo-zachodnim Cielętnik łączy się z Ogrodem Bernardyńskim obecnie Ogród Serejkiski (Sereikiškio sodas). Park został założony w 1469 r. przez zakonników, którzy mieli tu swój browar i wytwórnię miodów pitnych. Dziś Ogród Bernardyński jest jednym z ulubionych miejsc wypoczynku wilnian. Unikalna przyroda i przytulne zakątki sprzyjają relaksowi, jak też czynnemu wypoczynkowi. Tym bardziej, że park znajduje się w samym centrum miasta obok uczelni i szkół oraz w bezpośrednim sąsiedztwie starówki i prestiżowej dzielnicy Zarzecze. W Ogródzie Bernardyńskim często odbywają się koncerty, imprezy miejskie oraz festyny ludowe. Z ogrodu

rozlega się wspaniały widok na Górę Bekieszową, która leży naprzeciwko po drugiej stronie płynącej przez ogród Wilenki.

54°41'09"N 25°17'35"E | na mapie:S

Wilno

Triju kryžių kalnas - Góra Trzykrzyska

Na prawym brzegu Wilenki, naprzeciw Góry Zamkowej z Basztą Gedymina. Na szczycie wzgórza stoją trzy białe krzyże. To także jeden z symboli Wilna. Górę zwaną dawniej Łysą lub Krzywą, legendy wiążą z dziejami Litwy. W pogańskich czasach miano na tej właśnie górze zamęczyć siedmiu misjonarzy. Ciała czterech z nich zrzucano ze stromej góry do wód Wilenki, zaś trzech pozostałych przybito do krzyży i postawiono na górze.

Zaraz po chrzcie Litwy te trzy drewniane krzyże miały być świadectwem przyjęcia przez chrześcijaństwa. Miało mieć to wymiar bardziej praktyczny, gdyż przekaz ten miał zapobiegać najazdom krzyżackim. Pierwszy wiarygodny zapis źródłowy o krzyżach na górze Łysej pochodzi jednak dopiero z lat 1613-1636 r. W 1740 r. zmuszane krzyże zamieniono nowymi. Te z kolei rozebrano po powstaniu styczniowym.

Nowe krzyże, z żelbetonu, postawiono dopiero w 1916 r. podczas okupacji niemieckiej. Inicjatorem odbudowy krzyży był ks. prałat Kazimierz Michałkiewicz, zaś autorem projektu Antoni Wiwulski. Krzyże przetrwały burzliwy okres II wojny światowej, lecz w 1951 r., na rozkaz władz radzieckich pomnik wysadzono pewnej nocy w powietrze. Resztki usunięto z góry, bądź zakopano na miejscu.

W okresie restytucji niepodległości Litwy, odbudowane też zostały Krzyże. Do ich odbudowy wykorzystano pozostałości po starych. Nowe są prawie identyczne, lecz prawie o 2 metry wyższe od przedwojennych. Krzyże zostały odbudowane jako pomnik ofiar stalinizmu na Litwie. Ich uroczyste odsłonięcie nastąpiło 14 czerwca 1989 r. Góra Trzykrzyską otacza Kalnu parkas (Park Górny). Stojąc u podnóża Trzech Krzyży mamy także wspaniały widok na Stare Miasto.

54°41'13"N 25°17'53"E | na mapie:T

Wilno

Šv. Kotrynos bažnyčia - Kościół świętej Katarzyny

Zamieniona w okresie sowieckim w magazyn, jeszcze do niedawna znajdowała się w opłakanym stanie. Po renowacji jest kolejną perłą architektury wileńskiej. I chociaż kościół częściej służy za salę koncertową, kameralna muzyka wcale nie ujmuje mu świętości. Kościół stoi przy ul. Wileńskiej 30 (Vilniaus gatvė). Wybudowany w XVII wieku, już w wieku następnym został gruntownie przebudowany. Kolejna rekonstrukcja, która podniosła kościół z ruiny dobiegła końca na przełomie ostatniego stulecia.

Świątynia znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie skweru im. Stanisława Moniuszki, gdzie też w 1922 r. ustawiono popiersie wybitnego artysty. Skwer i kościół stanowią niejako harmonijną całość architektoniczną. Warto zauważyć, że poza popiersiem oraz pomnikiem w kościele św. Jana, kolejnym miejscem pamięci wielkiego kompozytora, jest tablica na domu kompozytora przy niedalekiej od kościoła świętej Katarzyny, Vokiečiu gatvė 29 (ul. Niemiecka). Miejscowi Polacy od lat starają się przekonać władze, by w tym domu otworzyć muzeum S. Moniuszki.

54°40'54"N 25°16'51"E | na mapie:U

Autorzy zdjęć (w kolejności): Zetem, , km_nida, km_nida, km_nida, V. Valužis/Centrum Informacji Turystycznej Litwy, km_nida, km_nida, sevinis, km_nida, K.Driskius/Centrum Informacji Turystycznej Litwy, km_nida, km_nida, km_nida, km_nida, km_nida, V. Valužis/Centrum Informacji Turystycznej Litwy, km_nida, km_nida

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
środa 15 maja 2024 02:16:16